

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุป

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในสมัยโบราณมุ่งต่อการลงโทษอย่างรุนแรง แต่เมื่อผลของการปฏิบัติ เช่นนั้นไม่สามารถแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตน เป็นพลเมืองดีได้ และยังทำให้ผู้กระทำผิดประพฤติตน เป็นอาชญากรยิ่งขึ้นแล้ว ทำให้ความเชื่อในวิธีปฏิบัติดังกล่าวลดลง และ เริ่มใช้วิธีที่มีมนุษยธรรมมากยิ่งขึ้น การคุมประพฤติจัดเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยการควบคุมและช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่อยู่ในชุมชน การคุมประพฤติ มีจุดมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสังคมโดยการปรับสภาพของผู้กระทำผิด ดังนั้น การมีบทกฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติที่เหมาะสมก็เป็นวิธีทางอันหนึ่งที่จะบรรลุถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหิยบายปัญหาและผลเสียอัน เกิดจากการที่มีบทกฎหมายอันไม่เหมาะสม ตลอดจนเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังกล่าวถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิดและหลักการคุมประพฤติ ตลอดจน การดำเนินงานคุมประพฤติและหลัก เกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุมประพฤติผู้ใหญ่ทั้งของ ไทยและของต่างประเทศ

วิธีการลงโทษโดยมุ่งแก้แค้นทดแทนที่เรียกว่าแบบตาต่อตาได้ใช้สืบเนื่องต่อกัน จนกระทั่งในปัจจุบัน การประหารชีวิตเป็นโทษที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากในสมัยโรมัน โดยเฉพาะสมัยกลางของยุโรปยังรวมใช้กับวิธีทรมานเสมอ เพราะถือว่าสามารถยับยั้ง ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน ยิ่งลงโทษรุนแรงเท่าใด การยับยั้งก็ได้ผลดียิ่งขึ้นเท่านั้น อีกทั้ง ความหนักเบาของการลงโทษก็ไม่เท่าเทียมกันในระหว่างคนร่ำรวยและคนยากจน ต่อมา ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ได้มีผู้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษไว้ว่า กฎหมายจะต้องกำหนดโทษสำหรับความผิดไว้ และศาลจะต้องลงโทษให้เหมือนกันสำหรับความผิด อย่างเดียวกัน ความหนักเบาแห่งการลงโทษจะไม่มี การแปรเปลี่ยนไปตามบุคลิกหรือสภาพ- การณ์ต่าง ๆ ของผู้กระทำผิด ผลคือ ใครที่กระทำผิดอย่างนั้นก็ต้องได้รับโทษเช่นนั้น ไม่ คำนึงว่าเป็นการกระทำผิดครั้งแรก หรือทำผิดซ้ำ ต่อมาได้มีการคัดค้านจนเสื่อมความนิยม

มายึดแนวใหม่ที่ว่าควรกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิด ดังปรากฏในแนวความคิด
ของสำนักพอสสิทีฟ แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่เพราะสำนักนี้มุ่งหมายเพียงให้ลงโทษให้
 เหมาะสมกับประเภทของอาชญากร ซึ่งสำนักนี้ได้แบ่งออกเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น
 ไม่ใช่ให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล อีกทั้งยังมีความเชื่อที่ว่า การเกิดมา
 โดยได้รับลักษณะของร่างกายและจิตใจถ่ายทอดมาโดยทางกรรมพันธุ์นั้นเป็นสาเหตุโดย
 ตรงที่ทำให้คนเราประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

สำหรับแนวความคิด เพื่อแก้ไขฟื้นฟูนั้น เป็นวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญสมัยใหม่ และเป็นหลักการสำคัญของการคุมประพฤติ
โดยมีความเชื่อว่าผู้กระทำผิดบางรายสามารถถูกแก้ไขได้ และมีกลวิธีต่าง ๆ ที่จะนำ
 มาใช้แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การคุมประพฤติที่รู้จักกันในปัจจุบันมีที่มาจากกรขยายขอบเขตการใช้
 กฎหมายคอมมอนลอว์ในทางปฏิบัติดังปรากฏในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยพัฒนามาจาก
 รูปแบบต่าง ๆ ของการรอโทษอย่างมีเงื่อนไข ซึ่งเป็นทางปฏิบัติของศาลที่ใช้กันอยู่แล้ว
 เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงภัยแก่ของกฎหมายอาญาที่ทารุณและเข้มงวด ระบบคุมประพฤติของ
 อังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และถูกนำไปเป็นแบบอย่างของกฎหมาย
 คุมประพฤติในประเทศอื่น

ระบบคุมประพฤติในอังกฤษได้เริ่มจากการที่ศาลปล่อยผู้กระทำผิด โดย
 มีหลักทรัพย์ประกันพร้อมทั้งอยู่ในความควบคุมสอดส่องของเจ้าหน้าที่ที่ศาลแต่งตั้ง ทาง
 ด้านองค์การเอกชนก็เข้ามีส่วนช่วยเหลือโดยส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำศาลเพื่อช่วยเหลือ
 ผู้กระทำผิดในลักษณะเป็นการสงเคราะห์ทางด้านการจัดหางาน ที่อยู่อาศัย ตลอดจน
 ควบคุมสอดส่องผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข ซึ่งได้กลายเป็นที่มาของ
 การก่อตั้งพนักงานคุมประพฤติ กฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติได้ตราขึ้นภายหลังที่มีการ
 ใช้วิธีคุมประพฤติในทางปฏิบัติกันอยู่แล้ว

ส่วนในสหรัฐอเมริกา นั้น รากฐานการดำเนินงานคุมประพฤติ เกิดจากความริเริ่มของเอกชน นั่นคือช่างทำรองเท้าผู้หนึ่งได้ทำการประกันตัวผู้กระทำผิดที่ถูกต้องในศาล และให้ความช่วยเหลือแนะนำ แก้ปัญหาในระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัวจนสามารถกลับตนได้ ภายในเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งไม่เพียงแต่มีการใช้วิธีการควบคุมสอดส่องดังกล่าวมาแล้ว ยังมีการคัดเลือกผู้กระทำผิดที่เหมาะสมแก่การประกันตัวก่อนอีกด้วย วิธีการเหล่านี้ต่อมาได้กลายเป็นหลักการดำเนินงานคุมประพฤติ สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติฉบับแรกนั้น เป็นของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ภายหลังระบบคุมประพฤติได้แพร่หลายออกไปจนครบทุกมลรัฐ และมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติในแต่ละมลรัฐ ส่วนศาลรัฐบาลกลางนั้นก็มียุทธศาสตร์กฎหมายคุมประพฤติและหน่วยงานคุมประพฤติเป็นเอกเทศต่างหาก พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่สืบเสาะทำรายงานก่อนพิพากษา และควบคุมสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผู้ถูกพักลงโทษ

ทางด้านความหมายของการคุมประพฤตินั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการทางบริหาร วิธีการแก้ไขบำบัดทางสังคมเฉพาะบุคคล เป็นสถานะของกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม ระบบงาน วิธีการจัดการกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล เมื่อรวบรวมความหมายต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกันก็จะมีความหมายว่าเป็นวิธีการจัดการกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลโดยเป็นสถานะของกฎหมาย และเป็นระบบงานที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม

การคุมประพฤตินี้มีแนวความคิดในทางแก้ไขผู้กระทำผิดมิให้กระทำผิดขึ้นอีก
 ในอนาคต ช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตอย่างประสบความสำเร็จ ในชุมชน แต่มิใช่จะใช้วิธีคุมประพฤติกับทุกคดี หรือหากใช้วิธีการคุมประพฤติแล้วจะก่อให้เกิดผลดียิ่งกว่า เพราะบางคดีควรใช้วิธีอื่นที่เหมาะสมยิ่งกว่า ทางด้านการดำเนินงานคุมประพฤตินั้นจะมีทั้งบทบาทช่วยเหลือ และบทบาทควบคุมผู้ถูกคุมความประพฤติควบคู่กันไป บ่อยครั้งผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในบทบาททั้งสอง ทางแก้ไขในเรื่องนี้บางแห่งจะให้หน่วยงานคุมประพฤติอาชีพทำหน้าที่ควบคุม และให้พนักงานคุมประพฤติอาสาสมัครทำหน้าที่ช่วยเหลือ การคุมประพฤตินี้จึงมุ่งหมายเพื่อให้ผู้กระทำผิดแต่ละรายสามารถมีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างราบรื่น และในขณะเดียวกันการคุมประพฤติ

ยังปกป้องสังคมมิให้เป็นอันตรายจากผู้ที่มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำอีก ผู้กระทำผิดจะได้รับอิสรภาพภายใต้เงื่อนไขบางประการ มีการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ดูแลสอดส่อง และเหนี่ยวรั้งผู้กระทำผิดให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ในสภาพเป็นผู้เคารพกฎหมาย และเป็นสมาชิกที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม

รูปแบบของการคุมประพฤติที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันหลากหลายออกไป บางระบบมีข้อจำกัดมิให้ใช้กับประเภทความผิด บางระบบวางขอบเขตให้ใช้วิธีคุมประพฤติในคดีต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างทางด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานคุมประพฤติ ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของศาล หน่วยงานอิสระของรัฐ เอกชน หรืออาสาสมัครรูปใดรูปหนึ่ง ทั้งนี้แล้วแต่สภาวะการณ์ทางการเมืองและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

การคุมประพฤติอาจอยู่ในกระบวนการกฎหมายรูปใดรูปหนึ่งคือ การระงับฟ้องชั่วคราว การรอกการกำหนดโทษ การรอกการลงโทษ หรือเป็นมาตรการอิสระในตัวเอง

พัฒนาการของการคุมประพฤติในอเมริกาได้ก่อให้เกิดรูปแบบการคุมประพฤติในลักษณะต่าง ๆ บางแบบได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าขัดต่อความมุ่งหมาย หรือหัวใจของการคุมประพฤติ เช่น การนำโทษจำคุกระยะสั้นไปเป็นเงื่อนไขอันหนึ่งในการคุมประพฤติ

กระบวนการคุมประพฤติประกอบด้วย ๒ ขั้นตอนที่สำคัญคือ การคัดเลือกผู้กระทำผิดที่ควรได้รับการคุมประพฤติ และการควบคุมสอดส่อง ขั้นตอนการคัดเลือกนั้นมีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการควบคุมสอดส่อง ในการคัดเลือกนั้นจะมีการรวบรวมข้อมูลและทำรายงานเสนอศาล ที่เรียกว่าการสืบเสาะและทำรายงานเสนอศาลก่อนพิพากษา ประโยชน์ของรายงานดังกล่าวไม่เพียงแต่จะทำให้ศาลตัดสินใจพิพากษาคดีได้อย่างเหมาะสม แต่ยังเป็นประโยชน์แก่พนักงานคุมประพฤติในการวางแผนแก้ไขผู้ถูกคุมความประพฤติ ข้อมูลในรายงานมีทั้งด้านประวัติ อุปนิสัย ความประพฤติ การทำงาน และอื่น ๆ ที่มี ความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกผู้ถูกคุมความประพฤติ บทบัญญัติของกฎหมายในการสั่งให้สืบเสาะ มีทั้งให้อำนาจศาลตัดสินใจเองว่าจะสั่งให้สืบเสาะหรือไม่ หรือบังคับ

ให้ต้องมีการสืบเสาะสำหรับคดีบางประเภท หรือจะสั่งคุมประพฤติได้ต่อเมื่อมีการสืบเสาะแล้ว ข้อจำกัดห้ามคุมประพฤติอาจเป็นเรื่องประเภทความผิด เคยมีประวัติการทำผิดมาก่อน ส่วนการทำข้อเสนอนั้นของพนักงานคุมประพฤติว่าควรจะใช้มาตรการจัดการอย่างไรนั้น พนักงานคุมประพฤติจะต้องไตร่ตรองให้รอบคอบเพื่อให้เกิดผลดีทั้งแก่จำเลยและสังคม ส่วนขั้นตอนการควบคุมสอดส่องนั้น เป็นกระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือผู้ถูกคุมความประพฤติ และควบคุมให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของศาล มีการใช้วิธีการแก้ไขบำบัดต่าง ๆ ให้เหมาะกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย ตัวอย่างได้แก่การใช้ระบบจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยแบ่งเป็นประเภทที่ต้องการความเอาใจใส่อย่างสูง หรือเพียงเล็กน้อย หรืออยู่ระหว่างกลาง การใช้วิธีการคุมประพฤติแบบกลุ่ม ซึ่งต่างจากวิธีการที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความสัมพันธ์เป็นรายบุคคลในระหว่างพนักงานคุมประพฤติ และผู้ถูกคุมความประพฤติ แต่วิธีการคุมประพฤติแบบกลุ่มจะให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความสัมพันธ์กับเพื่อนผู้ถูกคุมความประพฤติด้วยกัน

เงื่อนไขคุมความประพฤติจะต้องเกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ของแต่ละคดีและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือเพื่อปกป้องสังคม เป็นเงื่อนไขที่สามารถเป็นจริงและปฏิบัติตามได้ มีความชัดเจนและไม่ก้าวท้าวชีวิตส่วนตัวของผู้กระทำผิดโดยไม่จำเป็น เงื่อนไขอาจจำแนกตามเนื้อหาได้ ๒ จำพวกคือ เงื่อนไขเพื่อการปรับปรุงตัวผู้กระทำผิดความผิด และเงื่อนไขเพื่อการควบคุมสอดส่อง ผู้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขนั้นในบางระบบ จะให้เป็นอำนาจของศาล หรืออาจเป็นการบังคับโดยกฎหมายให้ใช้เงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่บางระบบให้เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร การฝ่าฝืนเงื่อนไขจำต้องมีมาตรการตอบโต้ ลักษณะการฝ่าฝืนแบ่งออกได้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย คือทำความผิดขึ้นอีก และการฝ่าฝืนทางเทคนิคซึ่งมีตั้งแต่การไม่เอาใจใส่พลังเปลว จงใจไม่ปฏิบัติ หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เมื่อมีการฝ่าฝืนเงื่อนไข จำต้องพิจารณาถึงระดับความร้ายแรง และอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อสังคม เพื่อหามาตรการตอบโต้ที่เหมาะสม ในกรณีที่ดำเนินการเพิกถอน อาจเป็นศาลหรือฝ่ายบริหารที่มีอำนาจในการเพิกถอน

การคุมประพฤติผู้ใหญ่ในประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ แม้ประมวลกฎหมายอาญาได้ให้อำนาจศาลสั่งใช้วิธีการคุมความประพฤติมาเป็น

เวลานาน แต่ก็ไม่อาจสั่งใช้ในทางปฏิบัติเพราะไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการคุมประพฤติ ผู้ใหญ่โดยตรง ต่อมาเมื่อมีการผลักดันทั้งจากองค์การรัฐบาล และเอกชนโดยจัดการ ประชุมสัมมนาขึ้นหลายครั้ง เรียกร้องให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้น ปรากฏผลสำเร็จ โดยกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับมอบหมายให้ดำเนินการ และต่อมามีการจัดตั้งสำนักงาน คุมประพฤติกลาง ซึ่งมีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ รับผิดชอบ ในการดำเนินงานคุมประพฤติผู้ใหญ่ โดยเริ่มปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานครก่อน แล้ว จึงขยายไปต่างจังหวัดจนครบทั่วประเทศ การดำเนินงานแบ่งเป็นงานสืบเสาะและรายงาน งานควบคุมและสอดส่อง งานสถิติประเมินผลและวางแผน นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานยังมีงานธุรการและงานบริการสังคม สำหรับการขยายงานคุมประพฤติไปสู่ส่วนภูมิภาคนั้น กำลังดำเนินการเปิดสำนักงานคุมประพฤติต่างจังหวัด โดยเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา

กฏหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานคุมประพฤตินี้ทั้งหมด ๖ ฉบับคือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖, ๕๗, ๕๘ พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติ ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภช- กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ระเบียบสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการว่า ด้วยการดำเนินการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ พ.ศ. ๒๕๒๒ ระเบียบ กระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการดำเนินการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการปกครอง และการปฏิบัติราชการและลูกจ้าง ในสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๖

หลักเกณฑ์การสั่งคุมความประพฤติปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรค ๑ โดยศาลเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งคุมความประพฤติในคดีที่ศาลจะจำคุกไม่ เกิน ๒ ปี ผู้กระทำผิดไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ยกเว้นโทษจำคุกสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานี ศาลเห็นเป็นการสมควรให้รอกการกำหนดโทษ หรือรอกการกำหนด- โทษ หรือรอกการลงโทษเป็นเวลาไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา และภายในระยะ

เวลาดังกล่าว ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤตินั้นด้วยหรือไม่ก็ได้ ตามบทบัญญัตินี้จะเห็นว่าศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจว่าเมื่อคดีเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วสมควรจะคุ้มครองประพฤตินั้นหรือไม่ ในเรื่องนี้ได้มีการท้าวินิจฉัยไว้และปรากฏผลว่าการคุ้มครองประพฤตินั้น ผู้ใหญ่เพิ่งเริ่มดำเนินการ ดังนั้นการปฏิบัติงานยังไม่ได้ผลเต็มที่และคนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในงานนี้ ถึงกระนั้นก็ตามผู้วิจัยได้เสนอให้แก้ไขมาตรา ๕๖ ให้ศาลต้องคุ้มครองประพฤตินั้นที่รับการรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษทุกคน เพราะเกิดประโยชน์เป็นการป้องกันอาชญากรรมโดยส่วนรวม และให้โอกาสผู้กระทำผิดอีกครั้งหนึ่ง

ทางด้านหลักเกณฑ์การสืบเสาะและพินิจ เพื่อทำรายงานก่อนพิพากษานั้นก็เป็นดุลพินิจของศาลที่จะสั่งให้มีการสืบเสาะหรือไม่ก็ได้ และในทางปฏิบัติศาลมักจะสั่งคุ้มครองประพฤตินั้นโดยไม่สั่งให้สืบเสาะ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุว่างานคุ้มครองประพฤตินั้นเป็นงานใหม่ ยังไม่เป็นที่รู้จักกันดี อีกทั้งผู้พิพากษาเกรงว่าจะทำให้คดีล่าช้า เพราะต้องรอรายงานการสืบเสาะจากพนักงานคุ้มครองประพฤตินั้นซึ่งความจริงแล้วไม่ทำให้ล่าช้าไปมากนัก ควรคำนึงถึงความเป็นธรรมเฉพาะคดีให้มากกว่าเวลาที่จะใช้ในแต่ละคดี นอกจากนี้หลักเกณฑ์การสืบเสาะก็มีวัตถุประสงค์เพื่อการคัดเลือกผู้กระทำผิดที่สมควรคุ้มครองประพฤตินั้น การที่ศาลสั่งคุ้มครองประพฤตินั้นผู้กระทำผิดโดยไม่ผ่านขั้นตอนการคัดเลือก จะทำให้มีผู้ที่ไม่เหมาะสมสำหรับวิธีการนี้เข้ามาสู่งานคุ้มครองประพฤตินั้น ความประพฤติก็แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ผ่านการสืบเสาะมาก่อนสามารถพ้นจากการคุ้มครองประพฤตินั้นได้ดียิ่งกว่าผู้ที่ไม่ผ่านการสืบเสาะมาก่อน ผลกระทบทางด้านอื่นคือการที่ศาลสั่งสืบเสาะจะทำให้ทราบถึงประวัติการกระทำผิดมาก่อนของผู้ถูกคุ้มครองประพฤตินั้นได้อย่างถูกต้องยิ่งกว่าการตรวจสอบที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร การมีประวัติการต้องโทษจำคุกมาก่อนถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ต้องห้ามศาลมิให้สั่งใช้วิธีการคุ้มครองประพฤตินั้น ผลอีกประการหนึ่งก็คือ การสืบเสาะจะช่วยให้การตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ของจำเลยว่าจริงเท็จเพียงใด แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้คือ ให้เปลี่ยนแปลงหลักการในกฎหมายให้ศาลสั่งสืบเสาะก่อนที่จะมีคำพิพากษารอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดโทษ แล้วปล่อยตัวไปเฉย ๆ หรือสั่งคุ้มครองประพฤตินั้นไว้ แต่ต้องจำกัดประเภทความผิดไว้

ส่วนหลักเกณฑ์การควบคุมสอดส่องนั้น หลังจากศาลสั่งคุ้มครองประพฤตินั้นแล้วจะเป็นหน้าที่ของพนักงานคุ้มครองประพฤตินั้นในการควบคุมสอดส่องผู้ถูกคุ้มครองประพฤตินั้น มีทั้ง

การให้ความช่วยเหลือและดูแลให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด แต่เนื่องจากเงื่อนไขที่ศาลสามารถกำหนดได้นั้น กฎหมายจำกัดไว้เพียง ๓ ข้อเท่านั้นคือ การไปรายงานตัว การบังคับให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพ เป็นกิจจะลักษณะ การละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤตินำไปสู่การกระทำผิดเช่นเดิม การจำกัดให้ศาลสั่งกำหนดเงื่อนไขได้เพียง ๓ ข้อเช่นนี้เป็นการขัดต่อหลักการและจุดมุ่งหมายของการคุมประพฤติที่มุ่งจะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในปัญหาที่แต่ละคนเผชิญอยู่ เพราะหากมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขฟื้นฟูในด้านอื่น ๆ นอกจากที่กฎหมายกำหนดในเงื่อนไขแล้ว ก็ไม่อาจทำได้เพราะกฎหมายไม่ได้เปิดช่องไว้ แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้คือ แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับเงื่อนไขให้กว้างยิ่งขึ้น

สำหรับหลักเกณฑ์การคุมประพฤติในญี่ปุ่นนั้น สำนักงานคุมประพฤติรับผิดชอบในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทั้งเด็กและผู้ใหญ่ที่ถูกคุมความประพฤติ หรือได้รับการพักลงโทษ รวมทั้งผู้รับการพักลงโทษจากสถานแฉะแนวสตรี ซึ่งหมายถึงสถานควบคุมผู้ประกอบอาชีพค้าประเวณี ส่วนหลักการหรือวิธีการแก้ไขบุคคลเหล่านี้จะไม่มี ความแตกต่างกัน กฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการควบคุมสอดส่องคือ ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๔ เรื่องการรอกการลงโทษ พระราชบัญญัติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พระราชบัญญัติการคุมประพฤติ บุคคลที่ศาลสั่งรอกการลงโทษ พระราชบัญญัติพนักงานคุมประพฤติอาสาสมัคร และระเบียบการดำเนินงานควบคุมสอดส่อง ระบบคุมประพฤติผู้ใหญ่ของญี่ปุ่นยังไม่มี การใช้วิธีการสืบเสาะ แต่ไม่ใช่เพราะไม่เห็นความสำคัญของการสืบเสาะ ได้มีความพยายามหลายครั้งที่จะจัดให้มีขั้นตอนการสืบเสาะ แต่มีปัญหากกเถียงกันว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนกระบวนการสอดส่องนั้นนอกจากจะมีพนักงานคุมประพฤติอาชีพแล้ว ยังมีการใช้อาสาสมัครมาช่วยในการควบคุมสอดส่องอย่างกว้างขวาง อำนาจในการสั่งคุมประพฤติเป็นของศาล การคุมประพฤติสามารถใช้กับคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกหรือโทษปรับ แต่มีข้อจำกัดห้ามคุมประพฤติผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ยกเว้นหากโทษนั้นได้ล่วงเลยไปเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี นอกจากนี้กฎหมายยังบังคับให้สั่งคุมความประพฤติเสมอในกรณีที่ทำผิดขึ้นในระหว่างระยะเวลาการลงโทษตามคำพิพากษาในคดีก่อน ส่วนระยะเวลาในการคุมประพฤติเท่ากับระยะเวลาการลงโทษ เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติมีเพียง ๒ ข้อ คือ ประพฤติตัวดี และแจ้งให้หัวหน้าสำนักงานคุมประพฤติทราบ

ล่วงหน้าในกรณีย้ายที่พักอาศัย หรือในกรณีเดินทางท่องเที่ยวเกินกว่า ๑ เดือน ในทางปฏิบัติ พนักงานคุมประพฤติสามารถกำหนดข้อชี้แนะเพื่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ แต่ข้อชี้แนะเหล่านี้ ไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย การสิ้นสุดการคุมประพฤติ นอกจากครบกำหนดระยะเวลาของการลงโทษแล้วยังมีแบบอื่นคือ การปล่อยก่อนครบกำหนด การเพิกถอน การรอการลงโทษ การอภัยโทษ และความตายของผู้ถูกคุมความประพฤติ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้กฎหมายที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุมประพฤติผู้มีโทษมีบทบัญญัติที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวความคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ของการคุมประพฤติ สามารถนำไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมควรมีมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขต่อไปนี้

๑. แก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติ ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑ จากการใช้ศาลใช้ดุลพินิจในการสั่งให้สืบเสาะและพินิจ มาเป็นให้ศาลต้องสั่งสืบเสาะและพินิจในบางคดีบางประเภท โดยที่ยังคงวรรค ๑ ไว้ เช่นเดิม แต่เพิ่มข้อความใหม่เป็นวรรค ๒ ดังนี้ "แต่สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่กรณีเข้าหลักเกณฑ์ตามวรรคแรก ศาลจะต้องสั่งให้มีการสืบเสาะและพินิจพร้อมทำรายงาน เสนอต่อศาลก่อนพิพากษา"

เหตุผลที่ต้องมีการจำกัดประเภทคดีให้ศาลสั่งสืบเสาะเพราะแม้ตามหลักการของงานคุมประพฤติควรจะให้มีการสืบเสาะทุกคดี เพื่อคัดเลือกผู้กระทำผิดที่สมควรใช้มาตรการนี้ก็ตาม แต่ทางปฏิบัติแล้วจะเป็นปัญหาเรื่องมีจำนวนพนักงานคุมประพฤติไม่เพียงพอในการสืบเสาะและทำรายงาน เพราะจะมีจำนวนคดีมหาศาลที่อยู่ในข่ายที่จะทำการสืบเสาะและพินิจ เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ศาลได้รอการลงโทษ ทั้งหมด ๑๔,๓๑๑ คดี โดยเป็น จำเลย ๒๐,๒๔๐ คน (ตารางที่ ๑) แต่พนักงานคุมประพฤติมีเพียงประมาณ ๗๐ กว่าคนเท่านั้น ดังนั้นการจำกัดประเภทคดีให้ศาลสั่งสืบเสาะจึงน่าจะเป็นทางที่เหมาะสมสำหรับสภาวะการณ์เช่นนี้

ประเภทคดีที่จำกัดให้ศาลสั่งสืบเสาะนั้นมี ๒ อย่างคือ คดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้น เป็นทราบกันดีแล้วว่ายาเสพติดให้โทษนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง ไม่เฉพาะแต่ตัวผู้ติดยา แต่ยังมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจสังคม และความมั่นคงของชาติ ปัญหาเรื่องยาเสพติดให้โทษไม่ว่าจะเป็นด้านจำนวนผู้ติดยาจำนวนมาก หรือการลักลอบผลิตจำหน่าย เบื้องต้นที่รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปราบปรามอย่างเข้มงวดตลอดมา ระบบคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ เพราะสามารถช่วย เหลือแก้ไขฟื้นฟูและบังคับให้ไปรับการบำบัดรักษา ส่วนผู้ผลิตผู้จำหน่ายนั้นจะไม่อยู่ในข่ายคุมประพฤติ เพราะโทษสำหรับผู้กระทำผิดจำพวกนี้รุนแรงมาก ดังนั้นการที่ให้ศาลสั่งสืบเสาะในคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษทุกคดี จะทำให้ศาลได้ทราบเบื้องหน้าเบื้องหลังของผู้กระทำผิดแต่ละราย เพราะแม้จะถูกฟ้องข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษ หรือข้อหาอื่นไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ซึ่งในทางปฏิบัติศาลมักจะให้คุมประพฤติไว้เพราะจะได้นำไปรักษาบำบัด แต่หากปรากฏความจริงจากการสืบเสาะว่าผู้กระทำผิดนั้นยังมีพฤติการณ์จำหน่าย หรือไม่ได้ติดยาเสพติดให้โทษแต่เป็นผู้จำหน่าย ซึ่งถือว่าเป็นภัยอันร้ายแรงต่อสังคมและประเทศ ศาลก็สามารถใช้ดุลพินิจไม่สั่งคุมประพฤติได้ เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการคุมประพฤติไม่ใช่เป็นวิธีการแก้ไขที่ถูกต้องสำหรับกรณีเช่นนี้

สำหรับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีผู้กระทำผิดสูงสุด ดังปรากฏตามสถิติคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ยกเว้นความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์) ของศาลชั้นต้นที่วราขอาณาจักรในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๕ นั้นคือมีผู้ถูกฟ้องจำนวน ๓๐,๑๙๖ คน ๓๒,๓๕๗ คน ๒๗,๔๔๗ คน และ ๒๗,๐๓๑ คน ตามลำดับ โดยศาลได้ตัดสินลงโทษเสีย ๒๔,๖๒๘ คน ๒๖,๘๐๒ คน ๒๒,๕๖๘ คน และ ๑๘,๖๑๓ คน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ถูกฟ้องกับผู้ถูกลงโทษแล้ว จะเห็นว่าผู้ที่ไม่ถูกตัดสินลงโทษมีจำนวนน้อย การที่มีผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนยากจนของประชาชน อันเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการกระทำผิดเช่นนี้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนโดยส่วนรวม ปัญหาความยากจนดังกล่าว เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลมุ่งแก้ไขตลอดมา การคุมประพฤติเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะ

การคุมประพฤติมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขและช่วยเหลือฟื้นฟูผู้กระทำผิดในกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ก็จะได้หาสาเหตุแห่งการกระทำผิดและกำจัดสาเหตุดังกล่าวให้หมดสิ้นไป เช่น กรณีทำผิด เพราะความยากจนหรือการว่างงาน ไม่สามารถหาเลี้ยงชีพโดยวิธีทางที่สุจริตได้ แต่หาก มีการคุมความประพฤติแล้ว บุคคลเหล่านี้ก็จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานคุมประพฤติ ซึ่งมีบริการให้การสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมเงินเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ช่วยหางานให้ทำ หรือให้ได้รับการฝึกหัดอาชีพ การช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ไม่เพียงแต่จะเป็น ประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำผิดเอง ยังเป็นประโยชน์ต่อ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย แต่การที่จะช่วยเหลือแก้ไขผู้กระทำผิดรายใด จำต้องผ่านกระบวนการคุมประพฤติที่สำคัญยิ่ง ในขั้นแรกก่อนคือ กระบวนการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการคุมความประพฤติ อีกนัยหนึ่งก็คือ การสืบเสาะและทำรายงาน เพื่อเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย ผู้กระทำผิดบางรายสมควรใช้วิธีการจำคุก เพราะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่าการปล่อยให้กลับ เข้าสู่สังคม แต่บางรายสมควรได้รับการแก้ไขเยียวยาในสังคมมากกว่า กระบวนการสืบเสาะ ดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บรรดาคนยากจน

แต่ในทางเป็นจริงปรากฏว่าคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ศาลสั่งใช้กระบวนการ คุมประพฤติน้อยมาก นั่นคือ จากสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๖ ศาลสั่งสืบเสาะ ๓๐ คน ๘๕ คน ๑๓๒ คน ๕๑ คน และ ๖๖ คนตามลำดับ และสั่งคุมความประพฤติ ๒๕ คน ๗๓ คน ๑๐๙ คน ๗๗ คน และ ๘๘ คนตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนเล็กน้อยมากเมื่อเปรียบ เทียบกับจำนวนผู้ที่ถูกศาลตัดสินลงโทษนับหมื่นราย และไม่ได้ผ่านกระบวนการคุมประพฤติเลย ดังนั้นด้วยเหตุผลและประโยชน์ดังกล่าวมาแล้ว จึงสมควรที่จะให้มีการสืบเสาะคดีความผิด เกี่ยวกับทรัพย์สินทุกคดีที่อยู่ในข่ายคุมความประพฤติได้

๒. กำหนดบท เฉพาะกาลให้นำบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่ตามข้อ ๑ ไปใช้เฉพาะ ศาลที่มีสำนักงานคุมประพฤติ เปิดดำเนินการ

๓. แก้ไขบทบัญญัติ เรื่องเงื่อนไขในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรค ๒ โดยแยกเป็นเงื่อนไขทั่วไป และเงื่อนไขพิเศษ ดังข้อความใหม่ต่อไปนี้

" เงื่อนไข เพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้กระทำผิดนั้น ให้ศาลกำหนดเงื่อนไข
ทั่วไปสำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติทุกรายดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตาม เวลาที่ศาลกำหนด
และให้ตอบคำถามโดยชอบของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้
แนะนำช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นควร

(๒) ให้พักอาศัยอยู่ใน เขตอำนาจศาลที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีที่พักอาศัย
เป็นหลักแหล่ง หรือที่ผู้ถูกคุมความประพฤติประกอบอาชีพ หรือที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร
ในกรณี เปลี่ยนที่พักอาศัยจำต้องขอและได้รับอนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติก่อน

(๓) ให้ศึกษาเล่าเรียนด้วยความตั้งใจจริง หรือประกอบอาชีพ เป็นกิจจะ
ลักษณะ ในกรณีมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาหรือการงาน จะต้องแจ้งให้พนักงาน
คุมประพฤติทราบ

(๔) ให้เข้ารับการวินิจฉัยและบำบัดรักษาโรคทางกายหรือทางจิตใน
โรงพยาบาล หรือสถานบำบัดรักษาที่มีเท่าที่จำเป็น

(๕) ให้อุปการะเลี้ยงดูครอบครัว หรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะตาม
สมควร

(๖) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทุกครั้งที่ถูกจับกุมหรือถูกสอบสวนโดย
เจ้าพนักงาน หรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดีใด ๆ

(๗) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมกับบุคคลที่เสื่อมเสียชื่อเสียง อันอาจ
นำไปสู่การกระทำผิดอีก

(๘) ห้ามเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษทุกชนิด

(๙) ห้ามดื่มสุราเกินขนาด

(๑๐) ให้หลีกเลี่ยงจากการประพฤตชั่ว ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติตน
หรือกระทำการใด ๆ ที่จะนำไปสู่การกระทำผิดอีก

นอกจากนี้ ศาลยังมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษตามที่เห็นสมควรเนื่องจาก
มีความจำเป็นและประโยชน์ในการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติบางราย”

เจตนารมณ์ของบทบัญญัตินี้ก็คือ เพื่อให้สามารถควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูก
คุมความประพฤติได้ตรงกับปัญหา และสภาพของผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นรายบุคคลไป
โดยที่เงื่อนไขทั่วไปทั้งหมดนั้น ศาลจำต้องกำหนดใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติทุกราย ถือเป็น
เป็นข้อบังคับควบคุมประพฤติทั่วไปที่ผู้ถูกคุมความประพฤติทุกรายมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

แต่เงื่อนไขพิเศษนั้น ให้ศาลกำหนดตามความเหมาะสมและจำเป็นเป็น
รายบุคคลไป ศาลอาจกำหนดเองหรือพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรและเสนอแนะไว้
ในรายงานสืบเสาะก็ได้ แต่ต้องเป็นเงื่อนไขที่เป็นจริง สามารถปฏิบัติตามได้และมี
จุดมุ่งหมายในการแก้ไขเฉพาะเรื่อง ตัวอย่างเช่น

(๑) เงื่อนไขสำหรับผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ก. ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้ารับการตรวจ ทดสอบว่ามีการใช้ยาเสพติดให้โทษหรือไม่

ข. ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษในสถานบำบัดรักษา ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคุมประพฤติเห็นสมควร

(๒) เงื่อนไขสำหรับการกระทำผิดเกี่ยวกับการขับรถโดยประมาท

ก. ห้ามขับรถยนต์ชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด

ข. ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ในการขับรถทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติตามโครงการที่สำนักงานคุมประพฤติกำหนด

(๓) เงื่อนไขให้ทำงานบริการชุมชนสำหรับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการพนันหรือความผิดอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร ภายในเวลาที่ศาลกำหนด โดยไม่มีการจ่ายค่าตอบแทน ยกเว้นผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดร้ายแรงอื่น ๆ หรือผู้ที่ต้องการสงเคราะห์ เฉพาะราย ส่วนประเภทงานและวิธีการทำงานนั้นให้สำนักงานคุมประพฤติ เป็นผู้กำหนด

๔. เนื่องจากการคุมประพฤติเป็นวิธีการที่ใช้แก้ไขผู้กระทำผิด โดยยังคงปล่อยผู้กระทำผิดให้อยู่ในชุมชน จึงควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด นั่นคือการใช้พนักงานคุมประพฤติอาสาสมัคร จากประสบการณ์ของญี่ปุ่นแสดงให้เห็นว่ามีผลดีหลายประการ เป็นต้นว่า มีความเป็นท้องถิ่น เพราะทั้งผู้ถูกคุมความประพฤติ และพนักงานคุมประพฤติอาสาสมัครต่างอาศัยอยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน สะดวกในการที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหรือ ให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งพนักงานคุมประพฤติอาสาสมัครสามารถเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดและความเป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้นอย่างดี จึงเป็นการง่ายในการแสวงหามาตรการในการแก้ไขหรือช่วยเหลือผู้ถูกคุมความประพฤติได้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของพนักงานคุมประพฤติโดยเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลสอดส่องอีกแรงหนึ่ง แต่มีใช้มาดำเนินการควบคุมสอดส่องแทนพนักงานคุมประพฤติเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะพนักงานคุมประพฤติเท่านั้นที่ เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการดำเนินงานคุมประพฤติ เนื่องจากได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมให้มีความรู้และเทคนิคในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ส่วนพนักงานคุม-

ประพุดิอาสาสมัครเป็นเพียงประชาชนทั่วไปที่มีความเสียสละและตั้งใจจริงในการช่วยเหลือ
แก้ไขผู้กระทำผิด

ดังนั้น จึงควรมีการนำพนักงานคุมประพุดิอาสาสมัครมาใช้เป็นประโยชน์ใน
งานคุมประพุดิ การคัดเลือกก็ต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ คุณสมบัติควรเปิดให้กว้างเพื่อ
ให้ประชาชนหลายสาขาวิชาชีพเข้ามามีส่วนช่วยเหลือแก้ไขผู้กระทำผิด เป็นการระดม
เอาความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในงานคุมประพุดิ และควรมี
กฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และการปฏิบัติงานให้ชัดเจน งานที่จะมอบหมายให้
พนักงานคุมประพุดิอาสาสมัครนั้นจะอยู่ในรูปของการสอดส่องเท่านั้น นั่นคือเพียงให้ควบคุม
ดูแลช่วยเหลือผู้ถูกคุมความประพุดิ งานคุมประพุดิในญี่ปุ่นมีการใช้อาสาสมัครอย่างกว้าง
ขวาง การศึกษาถึงส่วนดีหรือส่วนบกพร่องของญี่ปุ่น จะเป็นตัวอย่างอันดีที่จะนำมายอมรับ
ปฏิบัติตาม หรือเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดผลเช่นนั้นได้อีก

๕. เนื่องจากงานคุมประพุดิผู้ใหญ่กำลังขยายตัวออกไปสู่ส่วนภูมิภาค
โดยมีการจัดตั้งสำนักงานคุมประพุดิประจำศาลจังหวัดขึ้นเรื่อย ๆ ศาลจึงน่าจะใช้ประโยชน์
จากระบบงานนี้ให้มากที่สุด นั่นคือในกรณีเด็กกระทำผิดในท้องที่ที่ไม่มีศาลคดีเด็กและเยาวชน
และสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ศาลก็สามารถส่งพนักงานคุมประพุดิที่สังกัดสำนักงาน
คุมประพุดิประจำศาลจังหวัดให้คุมประพุดิเด็กนั้นได้ เพราะตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๗๔ ได้เปิดโอกาสให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพุดิทำการคุมประพุดิเด็กได้ อีก
ทั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพุดิตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒
มาตรา ๖ (๗) ก็ได้ให้พนักงานคุมประพุดิทำหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการคุมความประพุดิตาม
ที่ศาลเห็นสมควร ดังนั้นการจัดตั้งสำนักงานคุมประพุดิในส่วนภูมิภาคไม่เพียงแต่จะเพื่อ
ปกป้องคุ้มครองและป้องกันสังคมจากอาชญากรรม และช่วยเหลือควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิด
ที่เป็นผู้ใหญ่ในคดีที่ไม่ร้ายแรงให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมโดยไม่ต้องถูกจำคุกแล้ว ยัง
จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่กระทำผิด เพราะศาลสามารถส่งพนักงานคุมประพุดิทำการคุม-
ประพุดิเด็กได้เช่นจะทำให้เด็กได้รับการควบคุมดูแล ว่ากล่าวตักเตือน ตลอดจนได้รับความ
ช่วยเหลือจากพนักงานคุมประพุดิให้กลับตนเป็นคนดี เป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป